

Szerkesztési iroda:

uri-utca, Lukács-ház 9. sz. alatt
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmertelen levelek csak ismert
kezektől fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Róthy Lipót könyvnyomdája, hová
a hirdetések, előfizetési pénzek és
kiadása körüli panaszok bérmertve
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidéken:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3,50

Hirdetmények díja:

6 hasábos petitser egyszeri hirdetésnél 6 kr. s minden következőkénél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr. Nyílt-tér sora 15 kr.

A bank-kérdéshez.

Pest, május 8.

(a.) Az országos bankenquete-bizottság, melyet az országgyűlés a múlt év folyamán avégből kiküldött, hogy az érdeklettek, a hazai kereskedelem, ipar, pénzügyvilág s a tudomány képviselőinek meghallgatása után indokolt véleményt mondjon azon eszközökről és törvényhozási intézkedésekről, melyek által Magyarország egészes és szükségleteit kielégítő jegybank-rendszerhez juthat, részben befejezte hosszú működését, mert az általa kiküldött három tagu-bizottság elkészíté és közzétette jelentését. A jelentés egészen Csengery Antal tollából került ki s mint a hírneves államférfiu minden irata, stilaris tekintetben mesterművet képez, szigorúan az országgyűlés által adott megbízáshoz ragaszkodva, behatárolt foglalkozik a tárggyal, nem terjed ki mellékességekre, de a földolgokat annál markansabb vonásokban ismerteti s végül röviden, de ép oly szakavatoltan, mint határozottan utal azon módokra, melyekkel pénzállapotaink baján segíteni lehet. Miután az enquete plenuma kétségkívül egészen magáévá teendi a jelentést, szükséges, hogy a közvélemény mielőbb tájékozva legyen annak horderejéről és végeztéljairól.

A husz évi absolutismus és atyáink gondtalansága, valamint azon kevés érzék, melyet a nemzet 1848 előtt az anyagi ügyek iránt mutatott. Magyarországot akaratlanul és érdekei ellenére a legbensőbb viszonyba hozták, először az osztrák pénzügyekkel, azután pedig a bécsi osztrák nemzeti bankkal. — E viszony egészen tényleges, minden jogi alapot nélkülöz, de az idők folyamán annyira összenőtt gazdasági organismusunk minden tagjával, hogy lehetetlen azt tekintetbe nem vennünk, midőn pénz- és hitelügyeinket új alapokra akarjuk fektetni. Az osztrák pénzügyi gazdálkodás egyik szomorú következménye a valuta-kérdés, a 400 milliónyi állampapírpénz, melynek nem a reáit értékkel egyenlő éré, hanem tisztán az állam hit-le képezi fedezését és alapját. Az állampapírpénz forgalma egyik leglényegesebb akadály a magyar jegybank felállításának, mert az ércpénzzel fedezett bankjegyek s a fedezetlen, kényszerárfolyammal bíró államjegyek csak nehezen s a legnagyobb zavarokat és kellemetlenségeket okozva férhetnének meg egymás mellett a forgalomban. Az államjegyeknek consolidált adóssággá alakítása pedig ez idő szerint csaknem lehetetlen s ezen körülmény főnehézséget képez a bank-kérdés megoldásában.

Ugyanígy van ez az osztrák nemzeti bankkal is, melynek szabadalmi, a többiek közt jegyeinek kényszerárfolyama is, a lajtántuli részekben törvényerőre vannak emelve. Most kétféle papírpénz van nálunk forgalomban, az államjegy s a bankjegy; mindkettő kényszerárfolyammal bír s ha mi magyar bankot állítanánk fel, lenne egy harmadik papírpénz is, s képzelhető mily roppant confusiót s kárt idézne e tutti f. uti előkül- és belforgalmunkban egyiránt. Ha a magyar bankjegyek szinte kényszerárfolyammal bírnának, úgy csak felírásukban különbözzenek a már létezőktől, lényegileg, értékekre nézve pedig egészen olyanok volnának, mint azok. Ily bankot tehát felállítanunk felesleges, de nem is szabad, mert joggal azt hinné a külföld, hogy Magyarország új papírpénzzel bizalmát akarja kizsákmányolni. A mi bankunk tehát mindenesetre nem kényszerárfolyammal bíró, hanem érczallal fedezett jegyeket bocsátana ki. Már pedig ez végtelen zavart okozna a magyar bankjegyek s a nem magyar különböző jegyek forgalmában és értéke körül.

Az albizottság mindezeket tekintetbe véve és kellően méltatva, azon a viszonyok által indokolt eszmét ajálja, hogy a bank-kérdésben a statusquo 1876. év végeig, mely időben az osztrák nemzeti bank szabadalma megszűnik, fenntartassék. Ha a bank Magyarországnak mind kormányzatában, mind a magyar fióktintézetek dotatiója körül megadja azon concessiókat, melyekkel érdekeinek megóvása szempontjából birnia kell, úgy ellenengedmenykép ismerje el az ország a bank privilégiumainak érvényét s kiterjesztését hazánkra. — Ha azonban a bank ily egyezményre lépni hajlandó nem lenne, úgy a szomorú viszonyok daczára a bizottság önálló magyar jegybank felállítását ajánlja. „Minden nemzetgazdasági tekintetben — így hangzik a jelentés végpassusa — kifogás alá is eshetik (az önálló magyar bank alkotása) szükséges, sőt hasznos lehet, mint a helyzet kényszerűsége által parancsolt védelmi eszköz egy nemzet anyagi érdekeinek megóvása végett.”

A jelentés a bankkérdést illetőleg csak egy fontos mozzanatról nem emlékezik meg. Ez azon 80 millió, melylyel Ausztria a banknak tartozik s melynek felét ez minden jogos ok nélkül Magyarországra akarja tukmálni. E kérdés tulajdonképen nem is tartozott az enquete jogköréhez, de miután a szakértők kihallgatása alkalmával számtalanszor szóba került, az országnak kétségkívül nagy megnyugvására szolgált volna, ha eziránt is meghallgatja az első rangú politikai és pénzügyi kapacitásokból alakult enquete véleményét.

Az országos honvédgűlés

május 7-ki üléséről tegnapi lapunkban hozott jelentést még következőkkel egészítjük ki:

Ivánka Imre a következő előterjesztést tette a választmány három évi működéséről: „Tisztelt orsz. honvédgűlés, szeretett bajtársak! Miután az országos honvédgűlés teendőit befejeztük, nem marad egyéb hátra, mint a központi bizottságnak visszalépése s az új bizottság megválasztása.

Megengedik szeretett bajtársak, hogy én, kit három éven át bizodalommal szerencséseltetve az egyesület élére állítottak, most visszalépésem alkalmával nyíltan elmondjam véleményemet a helyzet és követendő irány felett. Vissza fogok tekinteni arra, ami e három év alatt történt az 1848-9. évi honvédek érdekében és a mihez — habár csekély perszem, de mégis hozzá tenni szerencsés lehettem.

Igaz! a törvényhozás az 1848-9-iki honvédek erkölcsi elismerését nem mondotta ki törvényben; törvényben nem gondoskodott a rokkantak, kereséktelenek — s özegek ellátásáról; én ezt épen oly fájdalmasan érzem, mint bárki más e gyülekezetben s a mulasztás pótlását szorgalmazni fogom nyugodtan, komolyan, valahányszor alkalom nyílik.

De másrészt nem volnánk méltányosak, ha tagadásba vennék azt, ami az 1848-9-iki honvédek érdekében eddig történt, mi bőven tanúsítja azt, hogy e nemzet nem szűnt meg háládot lenni azok iránt, kik készek voltak a házáért, annak függetlenségeért s jogért és szabadságért áldozni életükért.

Emlékezzünk vissza!

Az elnyomás súlyos évei alatt e két szó: „honvéd vagyok” elég volt megnyitni minden becsületes magyar ember ajtaját; nem mondom sokat: milliókra megy azon segély, mely különböző alakban, fájdalomtelt szívélyességgel nyújtott a honvédeknek; sokszor az adakozó személyes szabadságának veszélyeztetésével. Bekövetkezett a koronázás. A felséges uralkodó pár nemes előzékenységeinek főbecsét nem az adomány nagyszerűségében, hanem a fejedelmi tény nemes közeledésében találja. A képviselőház jegyzőkönyvébe igattat: hogy az 1848-9-iki honvédek a haza iránt érdemeiket szerették, hogy kiérdemlették a nemzet háláját. A király az 1848-9-iki évi honvédség, jól megjegyezzük „honvédség” küldöttségét, — trónján — teljes ünnepélyességgel fogadta, s azok, kik az új honvédségbe beléptek, azon rangfokozatban alkalmaztatnak, melyet a honvédseregben 1849. apr. 14-ik napja előtt viseltek. A sorkatonaságból 1848-ban a honvédséghez átléptek tisztek 1848-ik okt. hóban viselt tiszt rangjukhoz képest veszik nyugdíjukat.

Legújabb időben két uton fejezi ki a nemzet

háláját az 1848-49-iki honvédek iránt, t. i. bőven adakozik a menház fölállítására, amint a mai ülés folyama mutatta, másrészt az országos honvédség-egylet alapja már is 548 ezer forintra növekedett, évi jövedelme 29,600 forintot tesz és f. évjan. 1-ső napjától számítva 1183 honvédek és 301 honvéd-özegeknek fizetendő rangfokozat szerinti járó ugyanazon mennyiségben a nyugdíjat, a mely a hadseregbeli katonaságnál 5 éves szolgálat-tétellel szabályszerű.

Csak tőlünk függ, tisztelt bajtársak, ez alapot nevelni, egyrészt azáltal, ha szorgalmasan gyűjtögetünk, hogy a menház felépítése után felmaradó összeget az országos honvéd, segélyző egylettel egyetértőleg kezeljük és így ugyan egy célra törekedve, az együthaladás természetes következtése szerint, nagyobb eredményt fejthessünk ki; másrészt, ha az 1848-9 ki honvédek segélyezésére folyamatban levő sorsjátékot az által pártoljuk, hogy a közönséget a nemes célra figyelmeztetve, — részvételre serkentjük, ami az eredményben 150—200,000 frt különbséget tehet; mert ugyanily módon felszerelt sorsjátékok jövedelmezték 150,000 forintot, de jövedelmezték 400,000 forintnál is többet, a szerint, amint a közönség érdekeltségét felerkesztik képesek voltak az illetők.

Szenvedő bajtársaink nevében kérék mindnyájukat: kiki — saját körében — buzditsa polgártársainkat az adakozásra, a honvéd sorsjegyek megvételére, ezzel épen annyi valószínűséggel, de nagyobb biztonsággal — várható nyereményt, mint bármely más sorsjeggyel.

Szeretett bajtársak! e napokban fog kihirdettni azok névsora, a kik nyugdíjban részesítettek. — 8000 folyamodásnál több adatott be a országos honvédség-egyletnek, s ebből 1883 szemeltetett ki. — bizonyos, hogy elmaradtak sokan, kik nem mondom jobban, de csak úgy érdekesítvük a nyugdíjazásra, mint más bajtársak, a kik azt elnyerték; de vegyék figyelembe, hogy azok, kik e folyamodványok megítélésével foglalkoztunk, az egyeneket személyesen nem ismerjük, és csakis az előttünk fekvő okmányból meríthetünk. — Mondjátok meg tisztelt bajtársak a sérelmet szenvedetteknek, ne vélték ügyüket elveszítettnek! egészítsék ki okmányaikat, folyamodjanak újra, s a jövő évben figyelembe fognak ők is vétetni.

Tisztelt honvédgűlés! szeretett bajtársak! Mindezeket azért mondtam el, hogy bizonyítsam, miként e nemzet — ha mostoha sorsában nem is osztogathat bőkezűen — de még sem háládatlan irántuk, és hogy nagyrészt magunkartársától függ a kiérdemlett elismerést, a valódi öszint részvételt mindinkább fokozni.

Ha a gyakorlati ténnyel maradunk, ha szerencsétlen bajtársaink erkölcsi és anyagi támogatását tűzzük ki célul, ha a szó teljes értelmében honvéd segélyző egyletté alakulunk át, akkor ezen egyletnek ezental is van teendője, s az erkölcsi elismerés magától érthető és maradandó.

Ha pártok küzdelmére tesszük ez egyletet, vagy épen egy vagy más párt eszközévé akarjuk használni, akkor többé semmi értelme.

Ezen egylet, mint „honvédsegélyző egylet” igen jól végezheti a menház felállítását is; életképes és sok üdvöset tehet. Demonstratív eljárással a közönség nagy részének s a bajtársak nagyszámának részvétel elfordul tőle, lassankint saját költségeinek fedezésére is képtelen lesz, nemhogy a megszorultakat segélyezhetné.

Három évig szolgáltam bajtársaimat, most, midőn a belém helyezett bizalomért köszönetet mondok, nyílt őszinteséggel esetenem a helyzetet. Honvéd bajtársaim segélyezése körül édes örömet fogok közreműködni ezental is, de nem akarok különbséget tenni abban: mi pártbeli egyén in; dítványozta a segélyezés ez v. gy amaz módját mi politikát követ az adakozó vagy épen a segélyezendő, mert én demonstrálni nem, hanem szenvedő bajtársaimon segíteni — igen is — akarok.

Ezért a következő választásnál, kérem, én reám semmi esetre sem szavazni; közvitéz szívesen maradok, vezető szerepre ezental nem vállalkozhatom.

Legutolsó tény volt az új választmányi tagok megválasztása, u. m. elnök: Gáspár Endre, volt 1848-iki honvédtábornok; alelnök: Clemens Gábor, II-od alelnök: Földváry Alb.; jegyző: Kühnel Ignác. Választmányi tagok: Bethlen Olivér, Csiky Sándor, Dobos József, Döry János, Degré Alajos, Gaál Endre, Ivánka Imre, Kiss Miklós, Komlóssy Pál, Kühnel Ignác, Kerkapolyi Mór, Kürthy István, Makray László, Majoros István, Mednyánszky Sándor, Nagy Jenő, Németh Albert, Nizzalovszky Antal, Novák Gusztáv, Patay István, Rákóczy János, Santa Péter, Szathmáry Mihály, Sebő Antal, Tassy Betz László, Stettner Tamás, Sréter Lajos, Tisza László, Udvarnok Béla, Vidats János, Vidats József, Virágh Gedeon. Az ülés a választás után föl szlított.

Hivatalos.

Magyar belügyminiszterem előterjesztésére Lónyay János beregmegei főispáni helytartót Bereg-, Atzél Péter aradvárosi polgármestert Arad-, Ernusz Kelemen országgyűlési képviselőt Vas-, Rónay Mór volt alispánt pedig Torontálmege főispánját ezennel kinevezem.

Kelt Schönbrunnban, 1871. évi május hó 5-én.

Ferencz József, s. k.

Tóth Vilmos, s. k.

Igazságügyi magyar miniszterem előterjesztésére Ráth Károlyt, curiam legfőbb ítétőszéki osztályának rendes bíróját, pesti ítélő táblához alelnökké nevezem ki.

Kelt Schönbrunnban, 1871. évi április hó 30-kán.

Ferencz József, s. k.

Horvát Boldizsár, s. k.

A müncheni vallásmozgalom.

München, május 7. A kath. cselekvési párt által a cultusminiszterium útján, a csalhatatlansági dogma ellen a királyhoz intézett felirat kíséret irata legfőképp oda utal, hogy a feliratot már eddig is 12 ezernél többen írták alá, és pedig minden rendű emberek; erre kiemeli, hogy a belügyminiszter 1870. aug. 29 én mennyire óvta az érsekeket, hogy a csalhatatlansági dogmát a királynak megkívántató előleges jóváhagyása nélkül ki ne hirdessék. Ennek daczára — mondja az irat továbbá — a püspökök, ezen óvást kigunyolva, kihirdették ama tant.

A miniszterium ezen új hitvallási tételben az egyház és állam közötti viszonyok lényeges alterációját ismeri fel, és az állam politikai és társadalmi alapjának veszélyeztetését látja abban; a szószékekről predikálva, mind sürgetőbben kívánta, hogy egy oly tannak elfogadása, mely a királyi kormányt az állam politikai és társadalmi alapjaira nézve veszélyesnek nyilvánítja. Hozzánk számos jelentés érkezett az államkormány elleni gonosz bujtogatás felől. A papok a szószékekről szégyent és gyalázatot jósolnak azokra nézve, kik a dogmának nem hódolnak; továbbá ünnepélyes kiátkozással és becselen eltemetetéssel fenyegetnek.

Tudvalevő, hogy az új tan kihirdetésének az államkormány által lett betiltása után néhány hétre Döllinger, egy férfi, ki elleneinek szemellet, tudomány és isteni felmet szegze ellen — kiátkoztatott, mivel vallási meggyőződéséhez hű és jó állampolgár maradt. — A bambergi érsek, ki még rövid idő előtt az állam rendjének hódolni látszott, a király intése daczára a múlt vasárnap kihirdetetté amaz új tant.

Az irat így végzi: „Mélyen aggodva lelkiismeretünk szabadsága és családaink békéje miatt, felségedhez azon ismételt és mind sürgetősebbé váló kérelemmel járunk, méltóztatassék felséged a törvénytörésekrenek és egy oly párt tulkapásainak, mely egy Rómában uralkodó politikai hatalomnak hódol, véget vetni. Álljon felséged az olasz gőgösség és tudatlanság elleni szellemi harc, élére amint felséged volt az első, ki a birodalom ellen-sége elleni világi harcban a zászlót felemelte.”

Országgyűlési tudósítás.

Pest, május 8.

(f. x.) Elnök: Somssich Pál dél előtt 10 óra után nyitja meg a képviselőház mai ülését.

Napirend: A letárgyalt tjavaslatok harmadszori felolvasása, — és a kir. ügyvédségekről tjavaslat részleteinek folytatódó tárgyalása.

A kormány részéről jelen van: Górové István, dr. Pauller Tivadar, Tóth Vilmos, Szilávy József.

A tegnapi ülés jegyzőkönyve felolvasatván, hitelesített.

Elnök bemutatja Hóós Ferencz megbízólevélét.

Gonda László a pénzügyminiszterhez intéz interpellációt. Az általa 1870. ápril 15-én kibocsátott rendelet, mely a protestans egyházközségek vagyonára vonatkozik, sérelmes ezek autonómiájára, — kérdi mely törvényre alapítja a miniszter ezen rendeletét és szándékozik-e azt megszüntetni?

Közlötni fog.

Tóth Vilmos belügyminiszter: Irányi Dánielnek, Raspe Henrik, munkásigazgató ügyében beadott interpellációjára válaszol:

Raspe Henrik Poroszországban kétszer elítéltetett, egyszer 9 havi fogságra. Menekülvén Korneuburgban, az ottani bíróság által büntvizsgálat alá vonott, innét aztán Pestre menekült. Pesten való elítéltetése és az országból való kikísértetése nem a korneuburgi bíróság kérelmére, hanem azért történt, mert két rendbeli megidézésre a hatóság előtt meg nem jelent, kiutasításának oka pedig az volt, mert egy a hatóság által betiltott munkás-

